

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การคัดแยกมูลฝอยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปิ่นสร้อย-
แยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น (ม.1 – ม.3) โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 188 คน ผลการศึกษา
ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1 – 9

ตารางที่ 1 เพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	149	79.3
หญิง	39	20.7
รวม	188	100.0

ตารางที่ 1 แสดงถึงเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 188
ราย จำแนกเป็นนักเรียนชาย จำนวน 149 ราย หรือร้อยละ 79.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่เหลือจำนวน
39 ราย หรือเท่ากับร้อยละ 20.7 เป็นนักเรียนหญิง

ตารางที่ 2 กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
12 ปี	35	18.6
13 ปี	70	37.2
14 ปี	59	31.4
15 ปี	24	12.8
รวม	188	100.0
อายุต่ำสุด = 12 ปี	อายุสูงสุด = 15 ปี	อายุเฉลี่ย = 13.4 ปี

ตารางที่ 2 ในด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุแตกต่างกันไป หลายกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุด คือ 12 ปี อายุมากที่สุด 15 ปี แต่โดยเฉลี่ยมีอายุประมาณ 13.4 ปี เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายปี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 13 ปี มีจำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมาคือ มีอายุ 14 ปี จำนวน 59 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 31.4 ส่วนกลุ่มที่เหลือมีอายุ 12 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มอายุ 15 ปี คือมีจำนวน 35 และ 24 ราย หรือร้อยละ 18.6 และ 12.8 ตามลำดับ

จากอายุข้างต้นจะสังเกตเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งหมดอยู่ในช่วงอายุตอนต้น กล่าวคือ มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ดังนั้นเมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาการทางสมอง และการเรียนรู้ของนักเรียน จะเห็นว่าเด็กในวัยนี้มีความพร้อมที่รับรู้ในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ประกอบกับให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงนับได้ว่าเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมที่จะปลูกจิตสำนึกและความตระหนักในการคัดแยกมูลฝอยเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ 3 ระดับชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้นเรียน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	61	32.4
มัธยมศึกษาปีที่ 2	64	34.0
มัธยมศึกษาปีที่ 3	63	33.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 3 สำหรับระดับชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่ากระจายในระดับต่าง ๆ กันตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกัน คือจำนวน 63 และ 61 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 33.5 และ 32.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิลำเนา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อยู่ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล	99	52.7
อยู่นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล	86	45.6
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	3	1.6
รวม	188	100.0

ตารางที่ 4 แสดงถึงภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 188 ราย จำแนกเป็นนักเรียนที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตเทศบาล/สุขาภิบาล มากที่สุด คือจำนวน 99 ราย หรือร้อยละ 52.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนที่เหลือจำนวน 86 ราย หรือร้อยละ 45.6 มีภูมิฐานะอยู่นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล

ตารางที่ 5 ประเภทที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทที่อยู่อาศัย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
บ้านเดี่ยว	160	85.1
ห้องแถว/อาคารพาณิชย์/ทาวน์เฮาส์	18	9.6
แฟลต/อพาร์ทเมนท์	7	3.7
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	3	1.6
รวม	188	100.0

ตารางที่ 5 แสดงถึงประเภทที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว จำนวน 160 ราย หรือร้อยละ 85.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ เป็นห้องแถว/อาคารพาณิชย์/ทาวน์เฮาส์ จำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 9.6 และเป็นแฟลต/อพาร์ทเมนท์ จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนสมาชิก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 – 2 คน	2	1.1
3 – 4 คน	117	62.2
5 – 6 คน	57	30.3
7 คน ขึ้นไป	12	6.4
รวม	188	100.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.2 มีสมาชิกในครัวเรือนประมาณ 3 – 4 คน รองลงมา พบว่ามีสมาชิก 5 – 6 คน มีจำนวน 57 ราย หรือร้อยละ 30.3 และครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่มีสมาชิก 7 คนขึ้นไป มีจำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 6.4 ส่วนที่เหลือคือ มีสมาชิกในครัวเรือนเพียง 1 – 2 คน มีเพียง 2 ราย เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.1

ตารางที่ 7 อาชีพผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพผู้ปกครอง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	97	51.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	55	29.3
รับจ้าง	25	13.3
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	7	3.7
พ่อบ้านหรือแม่บ้าน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	2.1
รวม	188	100.0

ตารางที่ 7 แสดงถึงอาชีพผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่า ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 97 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 55 ราย หรือร้อยละ 29.3 และอาชีพรับจ้าง จำนวน 25 ราย หรือร้อยละ 13.3 ส่วนกลุ่มที่เหลือซึ่งจำนวนใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัท/ห้างร้าน และกลุ่มพ่อบ้านหรือแม่บ้าน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวน 7 และ 4 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 3.7 และ 2.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 การเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน		
- ไม่เป็น	146	77.7
- เป็น	39	20.7
- ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	3	1.6
รวม	188	100.0
การเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอย		
- เคย	146	77.7
- ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	42	22.3
รวม	188	100.0

ตารางที่ 8 แสดงถึงการเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และการเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 146 ราย หรือร้อยละ 77.7 นอกนั้นจำนวน 39 ราย หรือ

ร้อยละ 20.7 เป็นสมาชิกชมรมฯ

ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านนี้ มีจำนวนมากที่สุด คือ 146 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 77.7 ของทั้งหมด ส่วนที่เหลือจำนวน 42 ราย หรือร้อยละ 22.3 เป็นกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านนี้

ตารางที่ 9 จำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

จำนวนครั้งที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-2 ครั้ง	82	56.2
3-4 ครั้ง	32	21.9
5-6 ครั้ง	19	13.0
7-8 ครั้ง	3	2.1
9-10 ครั้ง	1	0.7
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	9	6.2
รวม	146	100.0

ตารางที่ 9 แสดงถึงจำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย จำนวน 146 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.0 (จากตารางที่ 9) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย คือ ประมาณ 1-2 ครั้ง มีจำนวน 82 ราย หรือร้อยละ 56.2 รองลงมาเป็นกลุ่มที่เคยมีส่วนร่วมประมาณ 3-4 และ 5-6 ครั้ง มีจำนวน 32 และ 19 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 21.9 และ 13.0 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เหลือ พบว่าเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนี้ค่อนข้างมาก คือ 7-8 และ 9-10 ครั้ง โดยมีจำนวน 3 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.1 และ 0.7 ตามลำดับ

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอย ในอัตราที่ไม่บ่อยครั้งมากนัก (1-2 ครั้ง)

4.2 การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

จากผลการศึกษา การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น ม.1 – ม.3) จำนวน 188 ราย ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 10 – 14

ตารางที่ 10 ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลและจำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

ประเภทของแหล่งข่าวสารข้อมูล	การได้รับข่าวสารข้อมูลต่อสัปดาห์ (จำนวน (ร้อยละ))				
	5 ครั้งขึ้นไป	3-4 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง	ไม่เคย
1. โทรทัศน์	39 (20.7)	47 (25.0)	47 (25.0)	37 (19.7)	18 (9.6)
2. วิทยุ	12 (6.4)	31 (16.5)	41 (21.8)	55 (29.3)	49 (26.1)
3. หนังสือพิมพ์	11 (5.9)	46 (24.6)	50 (26.7)	48 (25.7)	32 (17.1)
4. นิตยสาร	12 (6.4)	18 (9.6)	37 (19.7)	54 (28.7)	67 (35.6)
5. วารสาร	9 (4.8)	14 (7.4)	43 (22.9)	51 (27.1)	71 (37.8)
6. หนังสือเรียน	19 (10.1)	30 (16.0)	42 (22.3)	51 (27.1)	46 (24.5)
7. เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต	10 (5.3)	36 (19.1)	24 (12.8)	52 (27.7)	66 (35.1)
8. นิตรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ	18 (9.6)	34 (18.1)	55 (29.3)	57 (30.3)	24 (12.8)
9. สมาชิกในครอบครัว	23 (12.2)	41 (21.8)	45 (23.9)	54 (28.7)	25 (13.3)
10. เพื่อน	14 (7.4)	15 (8.0)	42 (22.9)	60 (31.9)	56 (29.8)
11. ญาติ	11 (5.9)	20 (10.6)	41 (21.8)	64 (34.0)	52 (27.7)
12. ครู	33 (17.6)	53 (28.2)	38 (20.2)	51 (27.1)	13 (6.9)
13. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	17 (9.0)	28 (14.9)	31 (16.5)	55 (29.3)	57 (30.3)

ตารางที่ 10 แสดงประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลและจำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสาร
ข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย จากการศึกษาจะนำเสนอเฉพาะ 6 อันดับแรก ดังต่อไปนี้

ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยก
มูลฝอยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง อันดับแรกได้แก่ โทรทัศน์ อันดับต่อมาคือ ครู สมาชิกในครอบครัว หนังสือ
เรียน นิตรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีจำนวน 39, 33, 23, 19, 18
และ 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7, 17.6, 12.2, 10.1, 9.6 และ 9.0 ตามลำดับ

ในด้านแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่า ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยก
มูลฝอยประมาณสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง อันดับแรกคือ ครู อันดับรองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

สมาชิกในครัวเรือน และเวปไซด์ทางอินเทอร์เน็ต โดยมีจำนวน 53, 47, 46, 41 และ 36 หรือร้อยละ 28.2, 25.0, 24.6, 21.8 และ 39.1 ตามลำดับ

สำหรับประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ได้รับข่าวสารข้อมูลสัปดาห์ละ 2 ครั้ง อันดับแรกคือ นิทรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ อันดับรองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ สมาชิกในครัวเรือน และวารสาร โดยมีจำนวน 55, 50, 47, 45 และ 43 หรือร้อยละ 29.3, 26.7, 25.0, 23.9 และ 22.9 ตามลำดับ

ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่าง ได้รับข่าวสารข้อมูลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อันดับแรกคือ ญาติ ต่อมาได้แก่ เพื่อน นิทรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ วิทยุ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีจำนวน 64, 60, 57, 55 และ 55 หรือร้อยละ 34.0, 31.9, 30.3, 29.3 และ 29.3 ตามลำดับ

ส่วนประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย อันดับแรกคือ วารสาร อันดับต่อมาได้แก่ นิตยสาร เวปไซด์ทางอินเทอร์เน็ต เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ เพื่อน มีจำนวน 71, 67, 66, 57 และ 56 ราย หรือร้อยละ 37.8, 35.6, 35.1, 30.3 และ 29.8 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาข้างต้นนี้ เป็นที่สังเกตว่า แหล่งข่าวสารข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู รองลงมาคือ โทรทัศน์ การที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลสำคัญ ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ทั้งนี้เพราะมีสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ประการแรก เนื่องจากนักเรียนไปโรงเรียน สัปดาห์ละ 5 วัน นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครูมากกว่าผู้อื่น ครูจึงมีโอกาสนและเวลาที่ จะอบรมถ่ายทอด แนะนำข่าวสารข้อมูล ตลอดจนความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้มากกว่าสื่อบุคคลอื่น ๆ ประการที่สอง บทบาทของครูนอกจากจะอยู่ในฐานะผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนแล้ว ครูยังถือว่ามีฐานะผู้ปกครอง ที่คอยควบคุมดูแลด้านความประพฤติ การปฏิบัติของนักเรียน ให้ประพฤติและปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ครูจึงมีที่นักเรียนเคารพเชื่อฟังมากกว่าผู้อื่น และเมื่อเลิกเรียนกลับบ้าน หรือในวันหยุดที่ไม่ได้ไปโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะชมรายการโทรทัศน์อยู่เป็นประจำ รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะสอดแทรกสาระความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับมูลฝอย เช่น ประเภท/ชนิด ตลอดจนการคัดแยกมูลฝอย เป็นประจำอยู่เสมอ นักเรียนจึงสามารถมองเห็นภาพตัวอย่าง พร้อมทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยโดยทันที ดังนั้น โทรทัศน์จึงเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่มีบทบาทสำคัญ ต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างรองจากครู

ในทางกลับกันพบว่า แหล่งข่าวสารข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยส่วนใหญ่ได้แก่ วารสารต่าง ๆ รองลงมาได้แก่ นิตยสาร และ เวปไซด์ทางอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า สื่อข้อมูลเหล่านี้ ต่างถือได้ว่าเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่สำคัญ

อย่างหนึ่งของมนุษย์ แต่ในความเป็นจริงที่ยอมรับกันทั่วไป พบว่า สื่อข้อมูลประเภทวารสาร นิตยสาร กลับไม่เป็นนิยมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ส่วนเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต แม้จะเป็นนิยมของกลุ่มตัวอย่างและวัยรุ่นก็ตาม แต่ประเทศไทยอยู่ในช่วงเริ่มต้นด้านการสื่อสารข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังมิได้เตรียมความพร้อมด้านนี้มากนัก จึงทำให้เว็บไซต์หรือโฮมเพจ เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยโดยตรงมีอยู่เป็นจำนวนน้อยมาก ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยจากวารสาร นิตยสาร และเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 11 การได้รับข่าวสารข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

การได้รับข่าวสารข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยที่สุด (0.00 – 1.00 คะแนน)	46	24.5
น้อย (1.01 – 2.00 คะแนน)	61	32.4
ปานกลาง (2.01 – 3.00 คะแนน)	56	29.8
มาก (3.01 – 4.00 คะแนน)	19	10.1
มากที่สุด (4.01 – 5.00 คะแนน)	6	3.2
รวม	188	100.0

ตารางที่ 11 แสดงถึงการได้รับข่าวสารข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านนี้ในระดับน้อย รองลงมา จำนวน 56 และ 46 ราย หรือร้อยละ 29.8 และ 24.5 ได้รับข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง และน้อย ที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลและจำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน

ประเภทของแหล่งข่าวสารข้อมูล	การได้รับข่าวสารข้อมูลต่อสัปดาห์ (จำนวน (ร้อยละ))				
	5 ครั้งขึ้นไป	3-4 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง	ไม่เคย
1. เพื่อน	12(6.4)	27(14.4)	54(28.7)	44(23.4)	51(27.1)
2. ครู/อาจารย์	36(19.1)	47(25.0)	49(26.1)	49(26.1)	7(3.7)
3. หนังสือเรียน	17(9.0)	37(19.7)	43(22.9)	46(24.5)	45(23.9)
4. นิตยสารในห้องสมุด	8(4.3)	26(13.8)	50(26.6)	50(26.6)	54(28.7)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งข่าวสารข้อมูล	การได้รับข่าวสารข้อมูลต่อสัปดาห์ (จำนวน (ร้อยละ))				
	5 ครั้งขึ้นไป	3-4 ครั้ง	2 ครั้ง	1 ครั้ง	ไม่เคย
5. วารสารของโรงเรียน	9 (4.8)	29 (15.4)	45 (23.9)	58 (30.9)	47 (25.0)
6. เสียงตามสายในโรงเรียน	40 (21.3)	43 (22.9)	45 (23.9)	36 (19.1)	24 (12.8)
7. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	16 (8.5)	24 (12.8)	36 (19.1)	61 (32.4)	51 (27.1)
8. นิทรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ	15 (8.0)	41 (21.8)	43 (22.9)	62 (33.0)	27 (14.4)

ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นถึง ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับและจำนวนครั้ง ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน ขณะเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการศึกษาซึ่งในที่นี่จะนำเสนอเฉพาะ 3 อันดับแรกสูงสุด ดังต่อไปนี้

ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลประมาณสัปดาห์ละ 5 ครั้ง ส่วนใหญ่เห็นว่าอันดับแรกคือ เสียงตามสายในโรงเรียน อันดับต่อมาคือ ครู/อาจารย์ และหนังสือเรียน มีจำนวน 40, 36 และ 17 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 21.3, 19.1 และ 9.0 ตามลำดับ

สำหรับประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลประมาณสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง อันดับแรกคือ ครู/อาจารย์ ต่อมาคือ เสียงตามสายในโรงเรียน นิทรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ โดยมีจำนวน 47, 43 และ 41 ราย หรือร้อยละ 25.0, 22.9 และ 21.8 ตามลำดับ

ส่วนประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลประมาณสัปดาห์ละ 2 ครั้ง พบว่าอันดับแรกคือ เพื่อน รองลงมาคือ นิตยสารในห้องสมุด และ ครู/อาจารย์ มีจำนวน 54, 50 และ 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.7, 26.6 และ 26.1 ตามลำดับ

และประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารข้อมูลประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง พบว่าอันดับแรกคือ นิทรรศการและโครงการรณรงค์ต่าง ๆ อันดับต่อมาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ วารสารของโรงเรียน มีจำนวน 62, 61 และ 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.0, 32.4 และ 30.9 ตามลำดับ

ขณะที่ประเภทแหล่งข่าวสารข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน พบว่าอันดับแรกคือ นิตยสารในห้องสมุด อันดับต่อมาคือ เพื่อน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีจำนวน 54, 51 และ 51 ราย หรือร้อยละ 28.7, 27.1 และ 27.1 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียนจากครูมากที่สุด เพราะครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนขณะอยู่ในโรงเรียน จึงมีโอกาสถ่ายทอดแนะนำ ให้ข่าวสารข้อมูลหรือปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ แก่นักเรียนมากกว่าบุคคลอื่น เช่น

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งนาน ๆ ครั้ง จึงจะได้พบกัน ไม่เหมือนกับครูที่พบกันทุกวันที่โรงเรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นที่คาดหวังจากสังคมให้เป็นผู้ประสานโครงการฯ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ตารางที่ 13 การได้รับข่าวสารข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน

การได้รับข่าวสารข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยที่สุด (0.00 – 1.00 คะแนน)	48	25.5
น้อย (1.01 – 2.00 คะแนน)	55	20.3
ปานกลาง (2.01 – 3.00 คะแนน)	53	28.2
มาก (3.01 – 4.00 คะแนน)	25	13.3
มากที่สุด (4.01 – 5.00 คะแนน)	7	3.7
รวม	188	100.0

ตารางที่ 13 แสดงการได้รับข่าวสารข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 55 ราย หรือร้อยละ 20.3 ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ได้รับข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง คือ จำนวน 53 ราย หรือร้อยละ 28.2 รองลงมา พบว่าได้รับข่าวสารข้อมูลในระดับน้อยที่สุด จำนวน 48 ราย หรือร้อยละ 25.5

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่การคัดแยกมูลฝอย

วิธีการเผยแพร่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จัดทัศนศึกษาตัวอย่างโรงเรียนในโครงการรุ่งอรุณ	53	28.2
จัดให้มีสัมมนาหรืออภิปรายเรื่องมูลฝอยในหัวข้อ “ประโยชน์และอันตรายจากมูลฝอย”	53	28.2
ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมอนุรักษ์ความสะอาด	30	16.0
จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมูลฝอย	23	12.2
จัดประกวดคำขวัญของใจให้คนสนใจการคัดแยกมูลฝอย	18	9.6
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	11	5.9
รวม	188	100.0

ตารางที่ 14 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่การคัดแยกมูลฝอย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดทัศนศึกษาตัวอย่างโรงเรียนในโครงการรุ่งอรุณ และจัดให้มีสัมมนาหรืออภิปรายเรื่องมูลฝอยในหัวข้อ “ประโยชน์และอันตรายจากมูลฝอย” โดยมีจำนวนผู้แสดงความคิดเห็นกลุ่มละ 54 ราย หรือร้อยละ 28.2 เท่ากัน รองลงมาเห็นว่า ควรส่งเสริมให้จัดตั้งชมรมอนุรักษ์ความสะอาด จำนวน 30 ราย หรือร้อยละ 16.0 นอกนั้นมีความเห็นว่าควรจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมูลฝอย และจัดประกวดคำขวัญจูงใจให้คนสนใจการคัดแยกมูลฝอย มีจำนวน 23 และ 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.2 และ 9.6 ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่การคัดแยกมูลฝอย พบว่า ส่วนใหญ่เสนอให้มีการจัดทัศนศึกษาตัวอย่างโรงเรียนในโครงการรุ่งอรุณ และจัดให้มีสัมมนาหรืออภิปรายเรื่องมูลฝอยในหัวข้อ “ประโยชน์และอันตรายจากมูลฝอย” หรือวิธีอื่นใดก็ตามควรจัดให้ทำต่อเนื่องในระยะยาวไม่ควรจัดเป็นครั้งคราว เพราะจะเป็นการกระตุ้นเตือนให้นักเรียนได้รับรู้ได้ร่วมกิจกรรมเป็นประจำก็ปฏิบัติจนเป็นนิสัยในที่สุด

4.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

สำหรับผลการศึกษาคำตอบที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น ม.1 – ม.3) โรงเรียนปรีดิตรัยวิทยาลัย จำนวน 188 คน ได้ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 15 – 20

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์
1. การคัดแยกมูลฝอย หมายถึง การแยกมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ได้ใหม่ กับที่นำมาใช้ใหม่ไม่ได้ออกจากกัน	0.80	0.40	มาก
2. การคัดแยกมูลฝอย นอกจากคัดแยกออกเป็นประเภทหรือชนิดแล้ว ยังต้องคำนึงว่าจะเก็บอย่างไรด้วย ก่อนที่เทศบาลจะมาขนเก็บไปกำจัดต่อไป	0.91	0.28	มากที่สุด
3. ประเภทของมูลฝอยที่ต้องคัดแยก ได้แก่ มูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ มูลฝอยที่เผาไหม้ได้ มูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ และมูลฝอยที่สามารถซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ได้	0.72	0.45	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	ความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์
4. การคัดแยกมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น ขวดแก้ว กระจกน้ำอัดลม ควรรวบรวมใส่ถุงเฉพาะชนิดเพื่อสะดวกในการเก็บขนหรือจำหน่าย	0.91	0.28	มากที่สุด
5. การคัดแยกมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ ก่อนทิ้งต้องแยกน้ำออกให้หมด แล้วรวบรวมใส่ถุงหรือห่อให้มิดชิดก่อนทิ้งสู่ถังรองรับ	0.84	0.37	มากที่สุด
6. การคัดแยกมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ จะต้องแยกและรวบรวมใส่ถังสำหรับทิ้งโดยเฉพาะ	0.85	0.36	มากที่สุด
7. การคัดแยกมูลฝอยอันตราย เช่น สารเคมี สี น้ำมัน ต้องแยกไว้ต่างหาก โดยใส่ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด แล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ในสถานที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น	0.97	0.16	มากที่สุด
8. มูลฝอยแต่ละประเภทมีระยะเวลาการย่อยสลายและสุพังแตกต่างกัน ดังนั้น เราจึงใช้ความรู้และประโยชน์ด้านการคัดแยกมูลฝอยเข้ามาช่วยในการจัดการมูลฝอย	0.93	0.26	มากที่สุด
9. การคัดแยกมูลฝอยช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย และช่วยเทศบาลประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายได้ เพราะเป็นการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด กล่าวคือ การคัดแยกมูลฝอยช่วยลดปริมาณมูลฝอยที่จะปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกโดยตรง	0.94	0.25	มากที่สุด
10. การทิ้งมูลฝอย ต้องทิ้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย คือ ทิ้งให้ถูกที่แล้ว ยังต้องทิ้งให้ถูกหลักวิชาการด้วย คือ ก่อนทิ้งต้องคัดแยกมูลฝอยแห้งทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยแห้ง ไม่ปะปนกับมูลฝอยเปียก	0.96	0.19	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	0.88	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 แสดงถึงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง และจากเกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 0.81 - 1.00$) รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.61 - 0.80$)

สำหรับประเด็นความรู้ความเข้าใจกลุ่มประชากรเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ที่อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามีทั้งสิ้น 8 ประเด็น จากทั้งหมด 10 ประเด็น โดยมีรายละเอียดเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับถึงการคัดแยกมูลฝอยอันตราย เช่น สารเคมี สี น้ำมัน ต้องแยกไว้ต่างหากไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด แล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีในสถานที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น ($\bar{X} = 0.97$) รองลงมาคือ การทิ้งมูลฝอยจะต้องทิ้งให้ถูกต้องตามกฎหมาย คือ ทิ้งให้ถูกที่แล้ว ยังต้องทิ้งให้ถูกหลักวิชาการด้วย คือ ก่อนทิ้งต้องคัดแยกมูลฝอยแห้งให้ทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยแห้ง ไม่ปะปนกับมูลฝอยเปียก ($\bar{X} = 0.96$) นอกจากนี้การคัดแยกมูลฝอยยังช่วยลดปัญหามลพิษมูลฝอย และช่วยเทศบาลประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายได้ เพราะเป็นการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด กล่าวคือ การคัดแยกมูลฝอยช่วยลดปริมาณมูลฝอยที่จะปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกโดยตรง ($\bar{X} = 0.94$) และมีความรู้ความเข้าใจว่า มูลฝอยแต่ละประเภทมีอายุการย่อยสลายและฟื้นยาวนานแตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงใช้ความรู้และประโยชน์เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยเข้ามาช่วยในการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 0.93$) การคัดแยกมูลฝอย นอกจากจะคัดแยกออกเป็นประเภทหรือชนิดแล้ว ยังต้องคำนึงว่าจะเก็บอย่างไรด้วย ก่อนที่เทศบาลจะมาขนเก็บไปกำจัดต่อไป ($\bar{X} = 0.91$) อีกทั้งการคัดแยกมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น ขวดแก้ว กระจังน้ำอัดลม ควรรวบรวมใส่ถุงเฉพาะชนิด เพื่อสะดวกในการเก็บขนหรือจำหน่าย ($\bar{X} = 0.91$) นอกจากนี้ การคัดแยกมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ จะต้องแยกและรวบรวมใส่ถังสำหรับทิ้งโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 0.85$) ส่วนการคัดแยกมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ ก่อนทิ้งต้องแยกน้ำออกให้หมด แล้วรวบรวมใส่ถุงหรือห่อให้มิดชิดก่อนทิ้งสู่ถังรองรับ ($\bar{X} = 0.84$)

ส่วนประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับมาก มีเพียง 2 ประเด็นเท่านั้น ได้แก่ ประเด็นความรู้เกี่ยวกับ ความหมายของการคัดแยกมูลฝอย ซึ่งหมายถึง การแยกมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ กับที่นำมาใช้ใหม่ไม่ได้ออกจากกัน ($\bar{X} = 0.80$) และประเภทของมูลฝอยที่ต้องคัดแยก ได้แก่ มูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ มูลฝอยที่เผาไหม้ได้ มูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ และมูลฝอยที่สามารถซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ($\bar{X} = 0.72$)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 0.88 ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกมูลฝอยไม่แตกต่างกันมากนัก (ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.30)

จะสังเกตได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่าเมื่อนักเรียนอยู่ภายในโรงเรียน จะได้รับข่าวสารข้อมูลผ่านทางครู เสียงตามสาย หรือหนังสือเรียน เป็นต้น และถ้าอยู่นอกโรงเรียนก็ได้รับข่าวสารข้อมูลผ่านสื่อสารทางโทรทัศน์ และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น

ตารางที่ 16 กิจกรรมในครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าก่อให้เกิดปริมาณมูลฝอยปริมาณมากที่สุด

กิจกรรมในครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การปรุงอาหาร	99	52.7
การรับประทานอาหาร	79	42.0
อื่น ๆ	10	5.3
รวม	188	100

ตารางที่ 16 สำหรับกิจกรรมในครัวเรือนที่ก่อให้เกิดปริมาณมูลฝอยจำนวนมากที่สุด จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การปรุงอาหารก่อให้เกิดมูลฝอยมากที่สุด โดยมีจำนวนถึง 99 ราย หรือร้อยละ 52.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มที่เห็นว่า การรับประทานอาหาร มีจำนวน 79 ราย หรือร้อยละ 42.0 ส่วนที่เหลือ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.3 มีความเห็นว่า ได้แก่กิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือไปจากการปรุงอาหารและการรับประทานอาหาร ที่เป็นเช่นนี้เพราะการปรุงอาหารแต่ละครั้งจะใช้วัตถุดิบ เช่น ผัก หมู ไก่ และเครื่องปรุงต่าง ๆ เมื่อปรุงเสร็จจะเหลือเศษอาหารที่ทิ้งรวมกับมูลฝอยอื่น อาทิ ถุงพลาสติกที่บรรจุอาหาร เมื่อได้มาหลาย ๆ ครั้งก็มีปริมาณเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 17 วิธีการลดปริมาณมูลฝอย ที่กลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้

วิธีการลดปริมาณมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกวัสดุสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ได้ นำมาใช้ซ้ำ	117	62.2
ลดการบริโภคที่มีบรรจุภัณฑ์หลายชั้นตอน	46	24.5
นำไปให้เทศบาลกำจัด	17	9.0
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	8	4.3
รวม	188	100.0

ตารางที่ 17 แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการลดปริมาณมูลฝอยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้ทันที พบว่าส่วนใหญ่จำนวน 117 ราย หรือร้อยละ 62.2 เห็นว่า ได้แก่ การคัดแยกวัสดุสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ได้นำมาใช้ซ้ำ รองลงมา เห็นว่าควรลดการบริโภคที่มีบรรจุภัณฑ์หลายชั้นตอน จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.5 ที่เหลือเห็นว่า ได้แก่ การนำไปให้เทศบาลกำจัด มีเพียง 17 ราย หรือร้อยละ 9.0

จะเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการการคัดแยกวัสดุสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ได้นำมาใช้ซ้ำ และลดการบริโภคที่มีบรรจุภัณฑ์หลายชั้นตอนลงแล้ว ก็จะส่งผลให้ปริมาณมูลฝอยลดลง นับเป็นการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามไปด้วย

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการคัดแยกประเภทและชนิดมูลฝอย ก่อนทิ้งลงถังรองรับ

ความคิดเห็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย เพราะทำให้เสียเวลา	7	3.7
ไม่เห็นด้วย เพราะต้องเสียเงินซื้อถังแยกมูลฝอย	11	5.9
เห็นด้วย เพราะง่ายต่อการนำไปกำจัดโดยเทศบาล	107	56.9
เห็นด้วย เพราะสามารถนำมูลฝอยมาใช้ซ้ำ หรือจำหน่าย	63	33.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 18 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการคัดแยกประเภทและชนิดมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังรองรับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 107 ราย หรือร้อยละ 56.9 เห็นด้วยกับเรื่องนี้เพราะคิดว่าเป็นเรื่องดีมีประโยชน์หลายอย่าง และง่ายต่อการนำไปบำบัดโดยเทศบาล รองลงมาจำนวน 63 ราย หรือร้อยละ 33.5 เห็นด้วยเพราะสามารถนำมูลฝอยมาใช้ซ้ำหรือจำหน่าย ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย พบเพียงเล็กน้อย คือ มีจำนวน 11 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.9 และ 1.6 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเห็นว่า ต้องเสียเงินซื้อถังแยกมูลฝอย และเร่งรีบ การคัดแยกมูลฝอยจะทำให้เสียเวลา

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการคัดแยกและระบบเก็บรวบรวมมูลฝอย ที่เห็นว่าสะดวกต่อการนำไปบำบัด

การคัดแยกและระบบเก็บรวบรวม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระบบถังรวม คือ สร้างเป็นถังรวมเพื่อใช้รวบรวมมูลฝอยทุกประเภท ระบบนี้เหมาะที่จะนำไปฝังกลบ	21	11.2
ระบบสองถัง คือ การรวบรวมมูลฝอยโดยใช้ภาชนะ 2 ใบ ใบแรกใช้รองรับมูลฝอยเปียก ส่วนใบที่สองใช้รองรับมูลฝอยแห้ง ระบบนี้เหมาะที่จะนำไปทำปุ๋ยหมัก	40	21.2
ระบบสามถัง คือ การเก็บรวบรวมมูลฝอยโดยแบ่งแต่ละชนิดใส่ถังถึงแต่ละใบไม่ปะปนกัน คือ มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยอันตราย ทำให้ง่ายต่อการนำไปบำบัดต่อตามชนิดที่แยก	121	64.4
อื่น ๆ	6	3.2
รวม	188	100.0

ตารางที่ 19 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการคัดแยกและระบบเก็บรวบรวมมูลฝอย ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสะดวกต่อการนำไปบำบัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ 121 ราย หรือเท่ากับร้อยละ 64.4 เห็นว่า ควรเป็นการคัดแยกโดยใช้ระบบสามถัง คือ การเก็บรวบรวมมูลฝอย โดยแบ่งแต่ละชนิดใส่ลงถังแต่ละใบไม่ให้ปะปนกัน คือ มูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และมูลฝอยอันตราย ทำให้ง่ายต่อการนำไปบำบัดต่อตามชนิดที่แยก รองลงมา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.2 เห็นว่า ควรคัดแยกโดยใช้ระบบสองถัง คือ การรวบรวมมูลฝอยโดยใช้ภาชนะ 2 ใบ ใบแรกใช้รองรับมูลฝอยเปียก ส่วนใบที่สองใช้รองรับมูลฝอยแห้ง ระบบนี้เหมาะที่จะนำไปทำปุ๋ยหมัก และกลุ่มตัวอย่าง 21 ราย หรือร้อยละ 11.2 เห็นว่าควรเป็นระบบถังรวม คือ สร้างเป็นถังรวมเพื่อใช้รวบรวมมูลฝอยทุกประเภท ระบบนี้เหมาะที่จะนำไปฝังกลบ เหตุผลหนึ่งที่ไม่ค่อยแยกกันเพราะคิดว่ารถขนมูลฝอยไม่แยกมูลฝอยแต่นำมารวมกัน และในการกำจัดก็กำจัดรวมกัน ส่วนที่เหลือเห็นว่าควรคัดแยกโดยใช้ระบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว มีเพียง 6 ราย เท่านั้น หรือร้อยละ 3.2

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย

ประโยชน์	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
นำมูลฝอยบางประเภทกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ หรือใช้ซ้ำ	56	29.8
นำมูลฝอยบางประเภทมาเป็นวัตถุดิบผลิตใหม่	40	21.3
ช่วยลดภาระในการกำจัดมูลฝอยของเทศบาล	40	21.3
ช่วยประหยัดพลังงานและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	20	10.6
เกิดรายได้จากการจำหน่ายมูลฝอยที่คัดแยกไว้แล้ว	20	10.6
เป็นการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้หมดค่าลง	9	4.8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	3	1.6
รวม	188	100.0

ตารางที่ 20 แสดงถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 56 ราย หรือร้อยละ 29.8 เห็นว่า สามารถนำมูลฝอยบางประเภทกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำ รองลงมา กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.3 เท่ากัน เห็นว่าสามารถนำมูลฝอยบางประเภทมาเป็นวัตถุดิบผลิตใหม่ และยังช่วยลดภาระในการกำจัดมูลฝอยของเทศบาลไปพร้อม ๆ กันด้วย ขณะที่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 20 ราย หรือร้อยละ 10.6 เท่ากัน เห็นว่า ประโยชน์ที่ได้รับคือ ช่วยประหยัดพลังงานและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายมูลฝอยที่คัดแยกแล้ว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า การคัดแยกมูลฝอย เป็นการอนุรักษ์

รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้หมดช้าลง พบว่ามีเพียง 9 ราย เท่านั้น หรือร้อยละ 1.6

เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะเกิดความคิดและกระทำการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งเพราะมองเห็นถึงประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยหลายประการ เช่น การนำกลับมาใช้ใหม่ การซ่อมแซมใช้ซ้ำ หรือทำปุ๋ยหมัก นอกจากประหยัดเงินซื้อของใหม่เพิ่มแล้วยังมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายอีกด้วย

4.4 ความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอย

สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปรินทร์รอยแยลส์วิทยาลัย ได้ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็นความตระหนัก	ระดับความตระหนัก		
	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์
1. การคัดแยกประเภทและชนิดของมูลฝอยจะต้องกระทำเป็นอันดับแรกก่อนที่จะทิ้งมูลฝอยลงถัง	4.03	1.12	มากที่สุด
2. มูลฝอยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะนักเรียนสามารถคัดแยกนำไปจำหน่ายให้เกิดรายได้ หรือนำมาใช้ประโยชน์ใหม่/ใช้ซ้ำได้	3.46	0.98	มาก
3. การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนเพื่อจำหน่าย แม้จะมีรายได้ไม่มากนักแต่ก็คุ้มค่า เพราะช่วยลดทั้งปริมาณและปัญหามูลฝอยให้แก่โรงเรียน	3.70	1.11	มาก
4. นักเรียนมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อการรักษาความสะอาด จึงเข้าร่วมโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน	3.46	1.03	มาก
5. เราไม่จำเป็นต้องคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งก็ได้ เพราะเมื่อมูลฝอยถูกขนไปยังสถานีรวบรวมและขนถ่ายแล้ว ก็จะมีการคัดแยกมูลฝอยหรือวัสดุที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ออกจากมูลฝอยทั่วไปอยู่ดี	2.27	1.38	น้อย
6. มูลฝอยที่คัดแยกแล้วและเผาไหม้ได้ เช่น กระดาษ ถุงพลาสติก ยาง จะต้องไม่เผาเอง เพราะฝุ่นควันจะฟุ้งกระจายสู่บรรยากาศ ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ	3.61	1.27	มาก

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ประเด็นความตระหนัก	ระดับความตระหนัก		
	$\bar{X}$	SD	เกณฑ์
7. ปัจจุบันการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องทราบ เข้าใจ และปฏิบัติทุกครั้ง	3.91	1.03	มาก
8. คุณค่าของมูลฝอยมีได้อยู่ที่ว่ามูลฝอยสะอาดหรือสกปรกแค่ไหน แต่อยู่ที่การรู้จักใช้ประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอย	3.82	1.03	มาก
9. นักเรียนร่วมแรงร่วมใจกันคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง เพราะเห็นความสำคัญถึงประโยชน์ของมูลฝอย ทั้งในแง่ทำให้มีรายได้เสริม ทำให้โรงเรียน และบ้านเรือนปราศจากมูลฝอย เกิดความสะอาด น่าอยู่ สบายตา สบายใจ	3.86	0.95	มาก
10. นักเรียนร่วมแรงร่วมใจกันคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง เพราะเห็นความสำคัญถึงคุณค่าของมูลฝอย ทั้งในแง่ที่ทำให้มีรายได้เสริม ทำให้โรงเรียน และบ้านเรือนปราศจากมูลฝอย เกิดความสะอาด น่าอยู่ สบายตา สบายใจ	3.90	0.93	มาก
11. มูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ ควรคัดแยกและนำมาใช้ใหม่ เพราะเป็นหนทางหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้สิ้นเปลืองน้อยลง	3.91	1.02	มาก
12. มูลฝอยประเภทเศษแก้วแตก ไข่มืด ของແหลม ของมีคม ก่อนทิ้ง ควรคัดแยกห่อด้วยกระดาษหนา ๆ ให้มีฉีดยึด แล้วเขียนข้อความ “อันตรายของแตก” หรือ “อันตรายของมีคม” ให้สังเกตได้ง่าย เพื่อความปลอดภัยของพนักงานที่มาเก็บขน	3.96	1.18	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.66	1.08	มาก

ตารางที่ 21 แสดงถึงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง และจากเกณฑ์การแบ่งระดับความตระหนักของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.01 - 4.00$) และมีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นที่มีความตระหนักในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่าเท่ากับ 3.66 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มีความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับมาก และความตระหนักในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยมีความแตกต่างกันมาก (ค่าเฉลี่ยของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.08)

4.5 พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย

การศึกษาด้านพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปิ่นสร้อยแยงส่ววิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 22 – 37

ตารางที่ 22 พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการทิ้งมูลฝอยลงในที่รองรับมูลฝอย

พฤติกรรมการทิ้งมูลฝอยลงในที่รองรับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทิ้งเป็นประจำ	95	50.5
ทิ้งเป็นบางครั้ง	84	44.7
ไม่เคยทิ้งเลย	7	3.7
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	2	1.1
รวม	188	100.0

ตารางที่ 22 แสดงถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการทิ้งมูลฝอยลงในที่รองรับมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือจำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.5 ทิ้งมูลฝอยลงถังรองรับมูลฝอยเป็นประจำ รองลงมาพบว่าทิ้งเป็นบางครั้ง จำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.7 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยทิ้งมูลฝอยลงถังรองรับ มีเพียง 7 ราย เท่านั้น หรือร้อยละ 3.7 ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจไม่ได้รับการปลูกฝังให้มินิสัยรักความสะอาด หรือเกียจคร้านที่จะเดินไปทิ้งมูลฝอยลงถังรองรับ หรืออาจไม่ทราบวิธีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่ว่าควรรวบรวมเศษมูลฝอยไว้ก่อน เมื่อพบถังรองรับแล้วค่อยนำออกมาทิ้ง เป็นต้น

จากการสังเกตพฤติกรรมการทิ้งมูลฝอยของนักเรียนในพื้นที่ศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงบวกโดยทิ้งมูลฝอยลงในถังรองรับมูลฝอยเป็นประจำ แต่สัดส่วนของนักเรียนที่ไม่ได้ทิ้งมูลฝอยลงในถังรองรับก็อยู่ในอัตราค่อนข้างสูง ทั้งนี้มีสาเหตุหลักมาจาก จำนวนถังรองรับมูลฝอยภายในโรงเรียนมีจำนวนค่อนข้างน้อย จึงไม่เพียงพอกับความต้องการทิ้งมูลฝอย นอกจากนี้ยังพบว่า ถังรองรับมูลฝอยบางส่วนตั้งวางไว้ในบริเวณที่ไม่เหมาะสมกับการใช้งาน กล่าวคือ อยู่ในจุดที่มองไม่เห็นได้ชัดเจน นักเรียนบางส่วนจึงไม่ทราบว่าบริเวณนั้นมีถังรองรับมูลฝอยตั้งวางอยู่ ขณะเดียวกันนักเรียนบางส่วนเมื่อนักเรียนรับประทานอาหารหรือขนม จะต้องเดินไปทิ้งมูลฝอยลงถังค่อนข้างไกล บางวันที่ฝนตกก็ไม่ได้ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ส่วนสาเหตุรองคือ ลักษณะนิสัยส่วนตัว จากการสังเกตนักเรียนบางคนพบว่า เมื่อซื้อขนมมารับประทาน โดยเฉพาะลูกอมต่าง ๆ ก็จะแกะลูกอมรับประทานแล้วทิ้งเศษถุงพลาสติกหรือกระดาษห่อลูกอมทิ้งลงพื้น โดยทันที ซึ่งพฤติกรรมเชิงลบในลักษณะนี้จะพบมากในเด็กนักเรียนที่ยังเล็กอยู่ และซื้อขนมประเภทลูกอมต่าง ๆ ที่มีขนาดบรรจุภัณฑ์ขนาดเล็ก และลักษณะการทิ้งส่วนใหญ่เป็นแบบจงใจทิ้งทันที ไม่มีการยั้งคิด และไม่กลัวว่าจะมีใครพบเห็น ถ้าเป็น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่จะทิ้งมูลฝอยลงถัง รองรับ แต่ถ้าแอบทิ้งนอกถังจะมีลักษณะกล้า ๆ กลัว ๆ หรือทิ้งแบบปิดบังอำพราง ส่วนใหญ่จะพับไว้ ให้ถังกลิ้งแล้วซุกซ่อนไว้ใต้โต๊ะ หรือตามพุ่มไม้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมดังกล่าวปรากฏไม่มากนัก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่เกรงกลัวว่าครูจะพบเห็น และต่างก็ทราบถึงกฎระเบียบของโรงเรียนเป็นอย่างดี

ตารางที่ 23 พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการคัดแยกมูลฝอยประเภทของเปียก ของแห้ง ก่อนทิ้งลงถึงรองรับมูลฝอย

พฤติกรรมคัดแยกมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกเป็นประจำ	56	29.8
คัดแยกเป็นบางครั้ง	118	62.8
ไม่เคยคัดแยกเลย	12	6.4
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	2	1.1
รวม	188	100.0

ตารางที่ 23 แสดงถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการคัดแยกมูลฝอยประเภทของเปียก ของแห้ง ก่อนทิ้งลงถังรองรับมูลฝอย จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คัดแยกเป็นบางครั้ง โดยมีจำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.8 ส่วนกลุ่มที่มีการคัดแยกเป็นประจำมีเพียง 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.8 และกลุ่มที่ไม่เคยคัดแยกเลย มีจำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 6.4

พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการคัดแยกมูลฝอยประเภทของเปียก ของแห้ง ก่อนทิ้งลงถังรองรับมูลฝอย ส่วนใหญ่มีการคัดแยกเป็นบางครั้ง เพราะคิดว่าเปลืองถุง เสียเวลาในการแยก และกลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่า เพื่อให้การคัดแยกมูลฝอยประเภทของเปียก ของแห้งก่อนทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยเป็นไปอย่างได้ผล ครูควรมีตัวอย่างจริงของมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง หรืออาจเป็นรูปภาพมาแสดงให้นักเรียนได้เห็นด้วย เพราะบางครั้งการอธิบายเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างมองเห็นภาพพจน์ของมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง หรือมูลฝอยอันตรายได้ชัดเจน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะว่า ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนถึงโทษและประโยชน์จากการคัดแยกมูลฝอยอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนสามารถจำได้ จะได้นำไปปฏิบัติให้เคยชินต่อไป

ตารางที่ 24 การปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างถ้าสัตว์เลี้ยงภายในบ้านหรือที่โรงเรียน ดาย เช่น สุนัข หนู แมว นก เป็ด ไก่

การปฏิบัติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วขุดหลุมฝังให้ห่างจากแหล่งน้ำดื่มมาใช้	144	76.6
ทิ้งตามที่สาธารณะหรือปล่อยให้วัไ้ย่อยสลายไปเอง	19	10.1
ทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ	18	9.6
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	7	3.7
รวม	188	100.0

ตารางที่ 24 สำหรับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่สัตว์เลี้ยงภายในบ้านหรือที่โรงเรียนตาย อาทิเช่น สุนัข หนู แมว นก เป็ด ไก่ เป็นต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีคัดแยกแล้วขุดหลุมฝังให้ห่างจากแหล่งน้ำดื่มมาใช้ จำนวน 144 ราย หรือเท่ากับร้อยละ 76.6 รองลงมาคือ นำไปทิ้งตามที่สาธารณะหรือปล่อยให้วัไ้ย่อยสลายไปเอง และทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ พบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 19 และ 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.1 และ 9.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 วิธีการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างก่อนทิ้งมูลฝอยจากครัวเรือนเพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัด

วิธีปฏิบัติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกของที่มีประโยชน์นำมาใช้ซ้ำหรือขาย	121	64.4
ทิ้งลงถังมูลฝอยทั้งหมดรวมกัน	46	24.5
กองทิ้งรวม ๆ ไว้ข้างบ้าน	10	5.3
อื่น ๆ	9	4.8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	2	1.1
รวม	188	100.0

จากตารางที่ 25 แสดงถึงวิธีการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างก่อนทิ้งมูลฝอยจากครัวเรือน เพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดแยกสิ่งของที่มีประโยชน์เพื่อนำมาใช้ซ้ำหรือขาย มีจำนวนมากที่สุดคือ 121 ราย หรือร้อยละ 64.4 รองลงมาใช้วิธีทิ้งลงถังมูลฝอยทั้งหมดรวมกัน ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 46 ราย หรือร้อยละ 24.5 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีกองทิ้งรวม ๆ ไว้ข้างบ้าน หรือใช้วิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา พบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกัน มีจำนวน 10 และ 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.3 และ 4.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 วิธีการกำจัดมูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการกำจัดมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วนำไปเลี้ยงสัตว์ หรือทำปุ๋ย	82	43.6
คัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ	51	27.1
คัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง	20	10.6
คัดแยกแล้วนำไปเผา	10	5.3
กองทิ้งไว้ข้างบ้านให้ย่อยสลายไปเอง	14	7.4
ทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ	9	4.8
อื่น ๆ	2	1.0
รวม	188	100.0

ตารางที่ 26 แสดงถึงวิธีการกำจัดมูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีคัดแยกแล้วนำไปเลี้ยงสัตว์ หรือทำปุ๋ย ซึ่งเป็นปฏิกิริยาธรรมชาติที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 82 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาคือ ใช้วิธีคัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วตั้งทิ้งไว้ให้เทศบาลมาเก็บขนไปบำบัด เพราะสะดวกและง่าย มีจำนวน 51 ราย หรือร้อยละ 27.1 นอกจากนี้บางส่วนคัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง และนำไปเผา ซึ่งอาจจะใช้สำหรับบางบ้านที่มีพื้นที่ว่างเพียงพอหรือในย่านที่รถขนมูลฝอยของเทศบาลเข้าไปไม่ถึง พบว่ามีจำนวน 20 และ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.6 และ 5.3 ตามลำดับ และเป็นที่สังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังใช้วิธีกองทิ้งไว้ข้างบ้านให้ย่อยสลายไปเอง และทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ มีจำนวน 14 และ 9 ราย หรือร้อยละ 7.4 และ 4.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 วิธีจัดการมูลฝอยประเภทพลาสติก ขวดพลาสติก กระป๋องพลาสติก ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีจัดการมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วรวบรวมใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งลงถัง	33	17.6
คัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง	6	3.2
คัดแยกแล้วนำไปเผา	18	9.6
คัดแยกแล้วรวบรวมขายแก่พ่อค้ารับซื้อของเก่า	72	38.3
คัดแยกแล้วนำกลับมาใช้ใหม่	42	22.3
ทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ	12	6.4
อื่น ๆ	5	2.6
รวม	188	100.0

ตารางที่ 27 ในด้านวิธีการมูลฝอยประเภทพลาสติก ขวดพลาสติก กระป๋องพลาสติก ของกลุ่มตัวอย่าง จะสังเกตได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการ โดยคัดแยกแล้วรวบรวมเพื่อขายแก่พ่อค้ารับซื้อของเก่าเพราะขวดพลาสติก กระป๋องพลาสติกมีราคาถ้ารวบรวมไว้มาก ๆ ก็ยังได้เงินมาก รองลงมาคือ คัดแยกแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ และคัดแยกแล้วรวบรวมใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งลงถัง พบว่ามีจำนวน 72, 42 และ 33 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 38.3, 22.3 และ 17.6 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันก็มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ใช้วิธีการมูลฝอยด้วยการคัดแยกแล้วนำไปเผา คัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง พบว่ามีจำนวน 18 และ 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.96 และ 3.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่นำไปทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ โดยไม่มีการคัดแยก พบว่ามีจำนวนถึง 12 ราย หรือร้อยละ 6.4

ตารางที่ 28 วิธีคัดแยกมูลฝอยประเภทโฟม ผลิตภัณฑ์จากยาง ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีคัดแยกมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ	105	55.9
คัดแยกแล้วนำไปเผาในถัง	17	9.0
คัดแยกบางชนิดนำกลับมาใช้ซ้ำ	56	29.8
อื่น ๆ	9	4.8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 28 สำหรับวิธีคัดแยกมูลฝอยประเภทโฟม ผลิตภัณฑ์จากยาง ของกลุ่มตัวอย่าง จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.9 ใช้วิธีการคัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ รองลงมาคือ คัดแยกบางชนิดเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำ จำนวน 56 ราย หรือร้อยละ 29.8 แต่เป็นที่น่าสนใจว่า มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนใช้วิธีคัดแยกแล้วนำไปเผาในถัง โดยมีจำนวนถึง 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.0 ส่วนมูลฝอยประเภทโฟม และผลิตภัณฑ์จากยาง ซึ่งเป็นมูลฝอยที่กำจัดได้ยาก ถ้านำไปฝังกลบก็มีอายุย่อยสลายยาวนาน 200 ปี ถ้าเผาก็ส่งกลิ่นเหม็น และเกิดเขม่า ฝุ่น เถ้า ฝุ่น กระจายสู่อากาศทำให้เป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่ชาวบ้านใกล้เคียง ดังนั้นทางที่ดีควรให้เทศบาลนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป

ตารางที่ 29 วิธีคัดแยกมูลฝอยประเภทกระดาษ หนังสือพิมพ์ ก่อ่งกระดาษ ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการคัดแยกมูลฝอย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกกระดาษกับหนังสือพิมพ์มัดเป็นตั้ง ส่วนก่่งจะยุบให้เป็นแผ่นแล้วมัดรวมกันให้เป็นระเบียบ เพื่อสะดวกในการเก็บขนและจำหน่าย	140	74.5
คัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ	17	9.0
คัดแยกแล้วนำไปเผา	20	10.6
อื่น ๆ	10	5.3
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 29 แสดงถึงวิธีคัดแยกมูลฝอยประเภทกระดาษ หนังสือพิมพ์ ก่อ่งกระดาษ ของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีคัดแยกกระดาษกับหนังสือพิมพ์มัดเป็นตั้ง ส่วนก่่งจะยุบให้เป็นแผ่นแล้วมัดรวมกันให้เป็นระเบียบ เพื่อสะดวกในการเก็บขนและจำหน่าย ดังจะเห็นมีคนรับซื้อของเก่ามารับซื้อถึงบ้าน มีจำนวน 140 ราย หรือร้อยละ 74.5 รองลงมาคือ ใช้วิธีคัดแยกแล้วนำไปเผา และคัดแยกใส่ถุงเฉพาะแล้วทิ้งให้เทศบาลเก็บ มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 20 และ 17 ราย หรือร้อยละ 10.6 และ 9.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 30 วิธีการบำบัดมูลฝอยประเภทเศษแก้วและของมีคม ได้แก่ แก้วแตก ขวดแตก เศษใบมีด ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการบำบัด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง	26	13.8
คัดแยกกองทิ้งไว้ในที่เฉพาะหลังบ้าน	31	16.5
ห่อด้วยกระดาษหนา ๆ ให้มีฉิดและเขียนข้อความ “อันตรายของแตกของมีคม” แล้วทิ้งให้เทศบาลนำไปบำบัด	130	69.1
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 30 แสดงวิธีการบำบัดมูลฝอยประเภทเศษแก้วและของมีคม อาทิ แก้วแตก ขวดแตก เศษใบมีด ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 130 ราย หรือร้อยละ 69.1 จะใช้วิธีห่อ

มุลฝอยดังกล่าวด้วยกระดาษหนาๆ ให้มีขีดและเขียนข้อความ “อันตรายของแตกของมีคม” แล้วทิ้งให้เทศบาลนำไปบำบัด รองลงมาใช้วิธีคัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากถึง 31 ราย หรือร้อยละ 16.5 ที่ใช้วิธีคัดแยกแล้วกองทิ้งไว้ ในที่เฉพาะหลังบ้าน

ตารางที่ 31 วิธีคัดแยกมูลฝอยประเภทเศษเหล็ก โลหะ กระจังน้ำอัดลม อลูมิเนียมของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการคัดแยก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกเป็นประเภทและรวบรวมไว้เพื่อขาย	106	56.4
คัดแยกใส่ถุงแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ	63	33.5
คัดแยกแล้วนำไปฝัง	16	8.5
อื่น ๆ	2	1.1
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 31 แสดงวิธีการคัดแยกมูลฝอยประเภทเศษเหล็ก โลหะ กระจังน้ำอัดลม อลูมิเนียมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดแยกเป็นประเภทและรวบรวมไว้เพื่อขาย มีจำนวนมากที่สุด คือ 106 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาใช้วิธีคัดแยกใส่ถุงแล้วทิ้งให้เทศบาลมาเก็บ และคัดแยกแล้วนำไปฝัง โดยมีจำนวน 63 และ 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.5 และ 8.5 ตามลำดับ เศษเหล็ก โลหะ กระจังน้ำอัดลม อลูมิเนียมทุกชนิดมีค่าและมีราคาต่างกัน ไปเมื่อคัดแยกเป็นประเภทและรวบรวมไว้เพื่อขายก็เป็นหนทางหนึ่งเพิ่มรายได้ขึ้นมา

ตารางที่ 32 วิธีการคัดแยกมูลฝอย ประเภทหลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ และถ่านไฟฉาย ของกลุ่มตัวอย่าง

การคัดแยก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง	19	10.1
คัดแยกแล้วรวบรวมไว้ในที่เฉพาะเพื่อขายแก่พ่อค้ารับซื้อของเก่า	56	29.8
คัดแยกใส่ถังสำหรับทิ้งโดยเฉพาะเพื่อนำไปกำจัดในที่ที่กำหนด	102	54.3
อื่น ๆ	11	5.8
รวม	188	100.0

ตารางที่ 32 แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยประเภทหลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ และถ่านไฟฉาย ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะคัดแยกมูลฝอยเหล่านี้่ออกใส่ถังสำหรับทิ้งโดยเฉพาะเพื่อนำไปกำจัดในที่ที่กำหนด มีจำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาใช้วิธีคัดแยกแล้วรวบรวมไว้ในที่เฉพาะเพื่อขายแก่พ่อค้ารับซื้อของเก่า มีจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.8 ส่วนที่ใช้วิธีคัดแยกแล้วขุดหลุมฝัง มีจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.1

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการคัดแยกมูลฝอยอันตราย ประเภทหลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ และถ่านไฟฉาย เพื่อนำไปกำจัดในที่ที่กำหนด โดยเฉพาะนั้น จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการคัดแยกมูลฝอยแล้ว จะเกิดความรู้สึกเห็นถึงคุณค่า และโทษภัยของมูลฝอยแต่ละชนิด ก็สามารถทิ้งมูลฝอย ได้อย่างถูกวิธีเพื่อให้เทศบาลเก็บขนไปกำจัดได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

ตารางที่ 33 วิธีการจัดการมูลฝอยประเภทเสื้อผ้า เศษผ้าที่ไม่ใช้แล้ว ของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกแล้วนำมาดัดแปลงทำผ้าเช็ดโต๊ะ ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดเท้า ผ้าถูพื้น หรือบริจาค	135	71.8
คัดแยกแล้วนำไปจำหน่ายเป็นสินค้ามือสอง	23	12.2
คัดแยกแล้วนำไปเผา	16	8.5
ทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ	9	4.8
อื่น ๆ	4	2.1
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 33 สำหรับวิธีการจัดการมูลฝอยประเภทเสื้อผ้า เศษผ้าที่ไม่ใช้แล้ว ของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือจำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.8 ใช้วิธีคัดแยกแล้วนำมาดัดแปลงทำผ้าเช็ดโต๊ะ ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดเท้า ผ้าถูพื้น ซึ่งเป็นการประหยัดเงิน ประหยัดพลังงานจากการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ นับเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสบายใจ มีความสุขใจเมื่อนำไปบริจาค รองลงมาคือ คัดแยกแล้วนำไปจำหน่ายเป็นสินค้ามือสองเพื่อให้มีรายได้เสริม มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.2 ส่วนกลุ่มที่คัดแยกแล้วนำไปเผา จำนวน 16 ราย หรือร้อยละ 8.5 แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ใช้วิธีทิ้งลงถังร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีถังรองรับเพียงถังเดียว มีจำนวน 9 ราย เท่านั้น หรือร้อยละ 4.8

ตารางที่ 34 การคัดแยกมูลฝอยประเภทผง ชี้เท้า ผู้ลงทะเบียนในบ้านไปบำบัด ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กวาดแล้วรวบรวมนำไปเทลงในคู คลอง	28	14.9
ทิ้งร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ	92	48.9
รวบรวมไปกองทิ้งไว้ข้างบ้าน	43	22.9
อื่น ๆ	24	12.8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 34 แสดงถึงการคัดแยกมูลฝอยประเภทผง ชี้เท้า ผู้ลงทะเบียนในบ้านไปบำบัด ของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาทำให้เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมหรือวิธีการคัดแยกที่ไม่ค่อยถูกต้องนัก กล่าวคือจะใช้วิธีนำไปทิ้งร่วมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ มีจำนวนมากที่สุดคือ 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.9 ขณะที่รวบรวมไปกองทิ้งไว้ข้างบ้าน และกวาดแล้วรวบรวมนำไปเทลงในคูคลอง มีจำนวน 43 และ 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.9 และ 14.9 ตามลำดับ

จากตารางที่ 24 – 34 แสดงถึงพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มูลฝอยที่เป็นซากสัตว์เลี้ยงในบ้าน เช่น สุนัข แมว นก ไก่ หรือหนู ส่วนใหญ่จะคัดแยกไปขุดหลุมฝังให้ห่างจากแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ ทั้งนี้เพราะการฝังจะทำให้ดินไม้ได้ประโยชน์ เพราะเป็นปุ๋ย และป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน และป้องกันมิให้แมลงวันได้ตอมได้ด้วย ส่วนมูลฝอยประเภทเศษอาหาร ผักผลไม้ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะคัดแยกเพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์เลี้ยงในบ้านและทำปุ๋ย บางส่วนรวบรวมใส่ถุงพลาสติกเพื่อให้เทศบาลเก็บไปบำบัด เพราะถ้าปล่อยทิ้งไว้จะทำให้บูดเน่า ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ส่วนมูลฝอยจำพวกพลาสติก ส่วนใหญ่จะคัดแยกและรวบรวมไว้ขาย มีบางส่วนนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) สำหรับมูลฝอยประเภทโฟม เช่น ถังโฟมบรรจุอาหาร หรือสิ่งของต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหนังและยางต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะคัดแยกใส่ถุงพลาสติกแล้วตั้งทิ้งให้เทศบาลขนเก็บไปบำบัด ส่วนมูลฝอยประเภทกระดาษ หนังสือพิมพ์ ถังกระดาษ ส่วนใหญ่จะคัดแยกกระดาษกับหนังสือพิมพ์มาจัดรวมกันเป็นตั้ง ส่วนกล่องกระดาษจะยุบให้เป็นแผ่นก่อนแล้วจึงจัดรวมกัน และรวบรวมไว้เพื่อจำหน่าย โดยจะมีพ่อค้ารับซื้อของเก่ามารับซื้อถึงบ้านเป็นประจำทุกเดือน สำหรับมูลฝอยประเภทเศษแก้ว ของแกลม และของมีคม เช่น เศษแก้วแตก ขวดแตก เศษใบมีด ส่วนใหญ่จะคัดแยกออกจากมูลฝอยทั่วไป แล้วห่อด้วยกระดาษหนา ๆ อย่างมิดชิด และเขียนข้อความ “อันตรายของแตกของมีคม” กำกับไว้ ก่อนทิ้งลงถังให้เทศบาลเก็บขนไปบำบัด ส่วนเศษเหล็ก ตะปู วัสดุโลหะอื่น ๆ และกระป๋องอลูมิเนียม ส่วนมากจะคัดแยกตามประเภทและรวบรวมไว้เพื่อจำหน่าย มูลฝอยประเภทเสื้อผ้า

เศษผ้าที่ไม่ใช่แล้ว จะคัดแยกเพื่อเอาไปคัดแปลงทำผ้าเช็ดโต๊ะ ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดเท้า ผ้าถูพื้น บางส่วนจะนำไปบริจาค ส่วนมูลฝอยที่เป็นฝุ่นผง ขี้เถ้าหรือฝุ่นละอองในบ้าน ส่วนใหญ่ที่รวมกับมูลฝอยประเภทอื่น ๆ ส่วนมูลฝอยอันตรายประเภทหลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ และถ่านไฟฉาย ส่วนใหญ่คัดแยกใส่ถังสำหรับทิ้งโดยเฉพาะเพื่อนำไปกำจัดในสถานที่ที่เหมาะสมต่อไป

อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีพฤติกรรมทิ้งมูลฝอยทุกประเภทรวมกัน โดยไม่มีการคัดแยก ซึ่งจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีการคัดแยกมูลฝอยต่อไป นอกจากนี้ในด้านการคาดหวังว่ากลุ่มตัวอย่างที่จะแนะนำ บอกต่อ ถึงประโยชน์ในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง เพื่อนำไปจำหน่ายหรือใช้ซ้ำ โดยเริ่มทำที่บ้านของตนก่อนแล้วบอกต่อให้เพื่อนหรือคนอื่น ๆ ทำตาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังแนะนำหรือบอกต่อเป็นบางครั้งเท่านั้น

ตารางที่ 35 การปฏิบัติในการคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภทใส่ถุงและมัดปากถุงให้แน่น แล้วตั้งทิ้งไว้หน้าบ้านเพื่อให้พนักงานเก็บมูลฝอยของเทศบาลมาเก็บในตอนเช้า

การปฏิบัติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
คัดแยกเป็นประจำ	52	27.7
คัดแยกเป็นบางครั้ง	98	52.1
ไม่เคยคัดแยกเลย	24	12.8
อื่น ๆ	13	6.9
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 35 แสดงการปฏิบัติในการคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภทใส่ถุงและมัดปากถุงให้แน่น แล้วตั้งทิ้งไว้หน้าบ้านเพื่อให้พนักงานเก็บมูลฝอยของเทศบาลมาเก็บในตอนเช้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการคัดแยกเป็นบางครั้ง มีจำนวน 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.1 แต่ในขณะที่กลุ่มที่ได้คัดแยกเป็นประจำ มีเพียง 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.7 หรือมีจำนวนน้อยกว่าเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มแรก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กลุ่มที่คัดแยกมูลฝอยอยู่เป็นประจำ เป็นกลุ่มที่อยู่ในเฉพาะพื้นที่รณรงค์จึงได้รับข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนปฏิบัติงานเป็นนิสัย ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยคัดแยกเลย พบว่ามีจำนวนมากเช่นกัน คือ 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.8

ตารางที่ 36 การใช้ประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภทก่อนทิ้งเพื่อนำไปขายหรือใช้ซ้ำ
จึงเริ่มทำที่บ้านก่อนแล้วค่อยบอกต่อให้เพื่อนหรือคนอื่น ๆ ทำตาม

การปฏิบัติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทำเป็นประจำ	48	25.5
ทำเป็นบางครั้ง	127	67.6
ไม่เคยทำเลย	12	6.4
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 36 แสดงการใช้ประโยชน์ของการคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภทก่อนทิ้งเพื่อนำไปขายหรือใช้ซ้ำ จึงเริ่มทำที่บ้านก่อนแล้วค่อยบอกต่อให้เพื่อนหรือคนอื่น ๆ ทำตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กระทำเป็นประจำ จำนวน 127 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.6 ขณะที่กลุ่มที่ทำเป็นประจำ มีเพียง 48 ราย เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 25.5 ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยทำเลยนั้น มีจำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 6.4

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างด้านการใช้ประโยชน์วัสดุที่คัดแยกได้ พบว่า ส่วนใหญ่จะนำถุงพลาสติกรวบรวมเศษอาหารจากการรับประทานอาหารและมูลฝอยอื่น บางกลุ่มนำไปสวมถึงรองรับมูลฝอยในบ้าน เพื่อป้องกันมิให้สิ่งสกปรกรั่วไหลออกจากถัง เพราะส่วนใหญ่มีถังรองรับมูลฝอยประจำบ้าน และจะทิ้งมูลฝอยรวบรวมไว้ในถังนั้นก่อน แล้วจึงให้เทศบาลเก็บขนไปกำจัดแบบวันต่อวัน บางส่วนนำถุงที่สะอาดขนาดใหญ่ไปบรรจุสิ่งของจำเป็นในบ้าน เป็นต้น สำหรับขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระจกโหลหะและกระดาษหนังสือพิมพ์ จะรวบรวมใส่ถุงขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายให้พ่อค้ารับซื้อของเก่า จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม การคัดแยกมูลฝอยจากครัวเรือนก่อนทิ้ง ทั้งนี้ เพราะมองเห็นถึงประโยชน์ คุณค่า และมูลค่าของมูลฝอยจากการคัดแยกก่อนทิ้งนั่นเอง

ตารางที่ 37 ระดับคะแนนพฤติกรรมคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนพฤติกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยที่สุด (0.00 – 1.00 คะแนน)	2	1.1
น้อย (1.01 – 2.00 คะแนน)	12	6.4
ปานกลาง (2.01 – 3.00 คะแนน)	32	17.0
มาก (3.01 – 4.00 คะแนน)	90	47.9
มากที่สุด (4.01 – 5.00 คะแนน)	52	27.7
รวม	188	100.0

จากตารางที่ 37 แสดงถึงระดับคะแนนพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 90 ราย หรือร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด และระดับปานกลาง โดยมีจำนวน 52 และ 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.7 และ 17.0 ตามลำดับ

4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย

การศึกษาในหัวข้อเรื่อง การคัดแยกมูลฝอยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปริณัสรอยแผลส่ววิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ดังนี้ พฤติกรรม การคัดแยกมูลฝอยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นอยู่กับ ระดับชั้นเรียน การได้รับข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย และ โครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย และระดับความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอยของนักเรียน จากผลการทดสอบ สมมติฐานแสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	df	F	Sig.	หมายเหตุ
1. ระดับชั้น	2	8.169	0.000	**
2. การได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับ				
- การคัดแยกมูลฝอย	4	1.538	0.193	
- โครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน	4	2.286	0.062	
3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย	2	5.679	0.004	**
4. ระดับความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอย	3	7.553	0.000	**

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

ตารางที่ 38 แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของนักเรียน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ระดับชั้นเรียน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย และความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอย ยกเว้นการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย และโครงการคัดแยกมูลฝอยของโรงเรียน พบว่าไม่ได้ทำให้พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยแตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่แตกต่างกัน ย่อมมีอายุ วุฒิภาวะในการรับรู้ การเรียนรู้ และหลักสูตรการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่า ก็ย่อมเรียนรู้ ทั้งในบทเรียนและในชีวิตประจำวันมากกว่า จึงมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนประสบการณ์การคัดแยกมูลฝอยมากกว่า ดังนั้น ระดับชั้นเรียนจึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องมาจากการเรียนการสอนโดยครูในห้องเรียน และการประชาสัมพันธ์โดยเสียงตามสายของโรงเรียนอยู่เป็นประจำ กลุ่มตัวอย่างจึงเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย และเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ก็สามารถคัดแยกมูลฝอยได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนต่อไป

ส่วนความตระหนักส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้รับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ทอปรกับครูอาจารย์ได้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และมีการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียนเกี่ยวกับประเภท/ชนิด และการคัดแยกมูลฝอย ตลอดจนมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ตามโครงการรณรงค์อยู่เป็นประจำ นักเรียนจึงตระหนักถึงประโยชน์คุณค่าและมูลค่าของมูลฝอย ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงประพฤติ ปฏิบัติในลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักต่อการคัดแยกมูลฝอย โดยมีพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังรองรับนั่นเอง